

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/45/2017
Identifikačné číslo spisu:	8113215329
Dátum vydania rozhodnutia:	30.08.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:8113215329.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu F. O., narodeného XX. X. XXXX, bývajúceho v K., K., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. Ivanom Jurčíšinom, advokátom so sídlom v Košiciach, Mlynská 26, proti žalovanej PK AUTO, spol. s r. o., so sídlom v Prešove, Duklianska 23, v dovolacom konaní zastúpenej Vojčík & Partners, s. r. o., so sídlom v Košiciach, Rázusova 28, za ktorú koná ako konateľ JUDr. Leo T. Vojčík, o vrátenie kúpnej ceny oproti vráteniu vozidla, vedenej na Okresnom súde Prešov, pod sp. zn. 17C/134/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 16. júna 2016 sp. zn. 17Co/314/2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 16. júna 2016 sp. zn. 17Co/314/2015 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov rozsudkom z 25. júna 2010 č. k. 29 C 156/08 - 331 uložil žalovanej povinnosť vymeniť motorové vozidlo značky Opel Combo Tour 1,3 CDTI s jeho presným označením za bezvadné alebo alternatívne zaplatiť žalobcovi 18 123,88 eur oproti vráteniu motorového vozidla a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol a rozhodol o náhrade trov konania.

2. Krajský súd v Prešove rozsudkom z 13. decembra 2010 sp. zn. 1 Co 121/2010 na odvolanie žalovanej, rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdil. Za správny považoval záver súdu prvého stupňa, že v troch reklamačných procesoch žalovaná nedodrжала 30-dňovú lehotu na odstránenie vady, v dôsledku čoho je potrebné tieto vady v zmysle § 19 ods. 4 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“) považovať za neodstrániteľné, a teda spojené s režimom vyplývajúcim zo zodpovednosti za vady, ktoré nemožno odstrániť.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 27. marca 2013 sp. zn. 6 MCdo 16/2011 rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu vo výrokoch, ktorým žalobe vyhovel a ktorým rozhodol o trovách konania zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil Okresnému súde Prešov na ďalšie konanie. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že konajúce sudy nesprávne interpretovali ustanovenie § 19 ods. 4

zákona o ochrane spotrebiteľa v spojení s § 623 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), keď vychádzali z právneho názoru, podľa ktorého žalobca (kupujúci) má právo na výmenu veci, resp. na zaplatenie kúpnej ceny oproti vráteniu veci na základe právnej fikcie uvedenej v § 19 ods. 4 zákona o ochrane spotrebiteľa, hoci po uplynutí 30-dňovej lehoty na vybavenie reklamácie neuplatnil u predávajúceho právo na výmenu veci, resp. na odstúpenie od zmluvy a vec po oprave riadne prevzal.

4. Následne Okresný súd Prešov rozsudkom z 3. júna 2015 č. k. 17C/134/2013-117 žalobu zamietol a vyslovil, že o trovách konania bude rozhodnuté v lehote 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Vychádzal zo zistenia, že účastníci konania si svoju vzájomnú reštitučnú povinnosť na podklade právoplatného rozsudku súdu, ktorý bol následne najvyšším súdom zrušený, splnili. Dospel preto k záveru, že za týchto skutkových okolností nie je možné pôvodnému žalobnému návrhu vyhovieť, lebo takéto rozhodnutie by už nespĺňalo požiadavku svojej vykonateľnosti. Žalobu, ktorou sa žalobca naďalej domáhal vrátenia kúpnej ceny oproti vráteniu motorového vozidla, už z tohto dôvodu zamietol. Podľa okresného súdu konvalidáciu splnenej vzájomnej povinnosti za súčasného popierania dôvodnosti odstúpenia od zmluvy žalovanou stranou, žalobca mohol dosiahnuť iba súdnym rozhodnutím o určení platnosti odstúpenia od zmluvy. Pokiaľ žalobca uplatňoval práva zo zodpovednosti za vady predanej veci na základe nevyvrátiteľnej právnej domnienky uvedenej v § 19 ods. 4 zákona o ochrane spotrebiteľa, dospel v súlade s názorom vysloveným v zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu k záveru, že žalobcovi neprislúchajú práva zo zodpovednosti za vady v zmysle § 623 Občianskeho zákonníka na základe uvedenej právnej domnienky. Aj z tohto dôvodu žalobu ako neopodstatnenú podanú zamietol. Za nedôvodnú vyhodnotil aj námietku žalobcu o neplatnosti kúpnej zmluvy v predmete kúpy titulom existencie výrobných väd korózie a vady lyžín.

5. Krajský súd v Prešove rozsudkom zo 16. júna 2016 sp. zn. 17Co/314/2015 na odvolanie žalobcu rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. V odôvodnení rozsudku uviedol, že súd prvej inštancie náležite zistil skutkový stav veci a vyvodil z neho aj správne právne závery, na ktoré v podrobnostiach odkázal a ktoré rešpektujú názor vyjadrený v tejto veci najvyšším súdom. Keďže pre súd je vždy rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, správne súd prvej inštancie prihliadol na okolnosť, že medzičasom došlo medzi účastníkmi k vzájomnému reštitučnému plneniu. Vychádzal z názoru, že týmto vzájomným plnením zaniklo žalobcovi uplatňované právo na vydanie kúpnej ceny oproti vráteniu motorového vozidla. Tým, že požadované plnenia nastali medzi účastníkmi konania pred rozhodnutím súdu prvej inštancie, nebolo možné tento stav dodatočne legalizovať vydaním rozhodnutia, lebo by išlo o rozhodnutie nevykonateľné; zaväzovalo by účastníkov k plneniu, ktoré nie sú schopní sami plniť (žalobca už nedrží motorové vozidlo, ktoré mal od žalovaného kúpiť a žalovaný vydal žalobcovi požadovanú kúpnu cenu). Súd prvej inštancie preto správne s prihliadnutím na túto okolnosť žalobu zamietol. Pokiaľ sa bližšie zaoberal v súlade so závermi najvyššieho súdu prípadným právom žalobcu na vrátenie vzájomných plnení podľa hmotného práva, len konštatoval, že tieto dôvody sú podporné pre prípad, ak by nedošlo k zamietnutiu žaloby z dôvodu skoršieho vzájomného reštitučného plnenia medzi účastníkmi. Rozhodnutie súdu prvej inštancie pokiaľ žalobu zamietol považoval za vecne správne a preto ho podľa § 219 ods. 1 a ods. 2 O. s. p. potvrdil.

6. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal včas dovolanie žalobca, ktoré došlo na najvyšší súd 23. 9. 2016. Dovolanie považoval za prípustné podľa § 421 ods. 1 C. s. p. Uviedol, že odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie považovali žalobu za nedôvodnú v súlade s právnym názorom vysloveným v zrušujúcom uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky preto, že žalobca nemá práva zo zodpovednosti za vady podľa § 623 OZ na základe nevyvrátiteľnej právnej domnienky vyplývajúcej z ustanovenia § 19 ods. 4 zákona o ochrane spotrebiteľa. On však požadoval priznať ním uplatnený nárok aj z dôvodu, že vada spočívajúca v hlučnosti prevodovky sa po oprave vyskytla opakovane, v ktorom prípade mu prislúchajú podľa § 623 ods. 1 OZ tie isté práva ako pri vade neodstrániteľnej, t. j. aj právo od zmluvy odstúpiť. Toto právo uplatnil u žalovaného listom z 27. 3. 2008 práve z dôvodu, že začiatkom roku 2008 sa na vozidle znovu objavilo hučanie prevodovky, čo potvrdil aj znalec v ním predloženom znaleckom posudku č. 4/2008. Odvolací súd však rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil bez toho, aby sa zaoberal opodstatnenosťou týchto jeho argumentov vznesených aj v odvolaní a obmedzil sa len na konštatovanie správnosti skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie.

Pritom poukázal na zrušujúce uznesenie najvyššieho súdu, z ktorého síce vyplýva, že na uvedený prípad nemožno aplikovať ustanovenie § 19 ods. 4 zákona o ochrane spotrebiteľa, no v žiadnom prípade z neho nemožno vyvodiť, že nárok žalobcovi nie je možné priznať vôbec. Konajúce súdy sa preto po vrátení veci na ďalšie konanie mali zaoberať posúdením uvedených skutočností. Ak sa teda odvolací súd uvedeným podstatným argumentom nevenoval a v tomto smere svoj postup žiadnym spôsobom neodôvodnil, je jeho rozsudok v tejto časti nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov. K časti rozhodnutia krajského súdu, v ktorej sa stotožnil so záverom okresného súdu o nemožnosti vyhovieť žalobe, lebo si účastníci svoju vzájomnú reštitučnú povinnosť splnili len zdôraznil, že žalobca bol v pôvodnom konaní procesne úspešný, keď súd prvej inštancie ako aj krajský súd jeho žalobe vyhovel. Dôsledkom, ktorý nastal po rozhodnutí krajského súdu je, že žalovaný si od neho vymáha nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia spočívajúci v rozdiely kúpnej ceny a hodnoty vozidla v čase plnenia. Žiadal preto, aby Najvyšší súd SR rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

7. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že v danej veci nešlo ani o jeden z prípadov prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 C. s. p. Nestotožnila sa s názorom žalobcu, že rozsudok odvolacieho súdu je založený na nesprávnom právnom posúdení veci a že je nepreskúmateľný, čo do dôvodov. Podľa žalovanej žaloba bola správne zamietnutá, keď strany si svoju vzájomnú reštitučnú povinnosť podľa pôvodného právoplatného rozhodnutia súdu splnili. Odvolací súd posúdil vec podľa správnej právnej normy (§ 19 ods. 4 zákona o ochrane spotrebiteľa), táto norma bola správne interpretovaná a aj správne aplikovaná na zistený skutkový stav. Navrhla preto dovolanie žalobcu zamietnuť.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C. s. p., že ide o dovolanie, ktoré spĺňa náležitosti stanovené zákonom (§ 428 C. s. p.), zaoberal sa bez nariadenia pojednávania jeho prípustnosťou.

9. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

10. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

11. Hoci žalobca v dovolaní formálne označil, že jeho prípustnosť zakladá podľa § 421 ods. 1 C. s. p., posudzujúc ním podané dovolanie podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 438 ods. 1 C. s. p.), dovolací súd dospel k záveru, že žalobca uplatnil aj dovolací dôvod uvedený v § 420 písm. f) C. s. p., keď namietal, že odvolací súd sa vôbec nezaoberal opodstatnenosťou žaloby podľa § 623 ods. 1 OZ pre opätovný výskyt vady po oprave, hoci to bolo ním tvrdené, a že v tejto časti svoj postup žiadnym spôsobom nezdôvodnil, z ktorého dôvodu je jeho rozsudok nepreskúmateľný.

12. Dovolací súd sa preto v prvom rade zaoberal prípustnosťou a súčasne aj dôvodnosťou dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca požadoval po zrušení veci najvyšším súdom podaním z 15. 8. 2013 priznať mu uplatnený nárok len z dôvodu opätovného výskytu vady vozidla spočívajúcej v hučaní prevodovky po jeho oprave podľa § 623 ods. 1 OZ (nárok z dôvodu nevyvrátiteľnej právnej domnienky vyplývajúcej z § 19 ods. 4 zákona o ochrane spotrebiteľa, ktorým sa zaoberal najvyšší súd, v podstate neuplatňoval). Z obsahu spisu je zrejmé aj to, že žalovaná opodstatnenosť tohto dôvodu popierala, a teda, že nárok uplatnený z tohto dôvodu zostal medzi stranami aj po zrušení veci najvyšším súdom sporný. Z obsahu spisu sa podáva aj to, že v základnom konaní bolo vykonané dokazovanie navrhnuté stranami sporu týkajúce sa tohto žalobcom uplatneného dôvodu. Nepochybne ide o dôvod, ktorý z hľadiska hmotného práva mohol mať podstatný význam pre spravodlivé rozhodnutie sporu. Za tejto situácie, keď sa žalobca v priebehu sporu domáhal posúdenia uplatneného nároku aj z ďalšieho právneho dôvodu, a tvrdil rozhodujúce skutočnosti a aj právne argumentoval, spravodlivosť procesu a najmä presvedčivosť odôvodnenia rozhodnutia vyžadovali, aby súd zaujal stanovisko k posúdeniu veci aj z hľadiska tohto ďalšieho právneho dôvodu bez ohľadu na to, že medzi stranami sporu došlo k vzájomnému plneniu. Uvedené platí o to viac, ak súd k prvému z uplatnených dôvodov prijal právne závery, z ktorých vyvodil neopodstatnenosť žaloby. Odvolací súd preto v odôvodnení rozsudku mal zaujať stanovisko aj k prípadnému (ne)splneniu podmienok zodpovednosti žalovanej za vady predanej veci pre opätovné sa vyskytnutie vady po oprave v zmysle § 623 ods. 1 OZ. Ak tak odvolací súd neurobil a ani žiadnym spôsobom tento postup nevysvetlil, je odôvodnenie jeho rozsudku v tejto časti nepresvedčivé a teda odporujúce ustanoveniu § 393 ods. 2 C. s. p. Porušením procesného práva žalobcu na riadne odôvodnenie rozsudku, bolo porušené jeho základné právo na spravodlivý proces vyplývajúce z čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, čo zakladá vadu v zmysle § 420 písm. f) C. s. p.

14. Podľa dovolacieho súdu na uvedených záveroch nemôže nič zmeniť ani skutočnosť, že na základe skoršieho právoplatného a vykonateľného deklaratorného rozsudku súdu, ktorý bol následne najvyšším súdom zrušený, došlo medzi stranami k vzájomnému plneniu. V tejto súvislosti treba uviesť, že ak je právoplatný a vykonateľný rozsudok následne zrušený, súd nemôže pri novom prejednaní veci okrem iného opomenúť, že podľa tohto rozsudku bolo poskytnuté plnenie. Musí pritom vychádzať z ustanovenia § 217 ods. 1 veta prvá C. s. p., podľa ktorého pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia tak, ako to správne uvádza vo svojom rozsudku aj odvolací súd. Za podmienky, že súd dospeje (posudzujúc vec podľa hmotného práva) k záveru o opodstatnenosti uplatneného nároku, súd musí na plnenie, ktoré úspešnej strane priznáva, započítať plnenie poskytnuté podľa vykonateľného rozsudku, ktoré bolo následne zrušené. Ak bolo plnené v celom rozsahu, je to dôvod na zamietnutie žaloby, lebo v opačnom prípade by súd neprípustne založil exekučný titul na opätovné vymáhanie už raz splnenej povinnosti (porovnaj R 25/2018). V takomto prípade, i keď napokon žaloba bude zamietnutá, treba vychádzať z procesno-ekonomického záujmu úspešnej strany sporu, aby súd o jeho nároku v merite veci rozhodol, a aby sa tak ukázalo, či uplatnený nárok podľa hmotného práva naozaj obstoí alebo nie (táto skutočnosť je podstatná tiež pri rozhodovaní o náhrade trov konania). V opačnom prípade, t. j. ak súd posúdi uplatnený nárok podľa hmotného práva ako neopodstatnený, žalobu z tohto dôvodu zamietne. Zrušením rozhodnutia, na základe ktorého bolo plnené, odpadá právny dôvod plnenia a poskytnuté plnenie sa stáva bezdôvodným obohatením. Týmto rozhodnutím súd zároveň vyrieši medzi stranami spornú otázku, či tu bola povinnosť plniť podľa hmotného práva, ktorá má podstatný význam pre rozhodnutie súdu v prípadnom konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 85/2013).

15. So zreteľom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že dovolanie žalobcu je v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. prípustné a súčasne aj dôvodné. Najvyšší súd preto napadnutý rozsudok dovolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C. s. p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

16. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.